

MISSATGE IRREVERSIBLE

JOAN TAPIA

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 8.11.07

Fa un segle el bisbe Torras i Bages va llançar el seu missatge: "Catalunya serà cristiana o no serà". Avui Catalunya és una realitat puixant i la religió no domina la vida pública.

Ahir, a Madrid, Montilla, sense citar-lo, va recórrer a Torras i Bages per llançar un altre missatge rotund: "O Espanya és plural o no serà". L'advertència la va llançar el líder del PSC, que presideix un Govern d'esquerres, en coalició amb ERC --que es defineix independentista-- i amb els ecosocialistes. Un Govern elegit per un Parlament amb majoria nacionalista i en què l'altra gran força catalana, CiU, transita del catalanisme de Pujol al sobiranisme. Malament farà Madrid de no escoltar l'advertència, que pot ser més profètica que la de Torras i Bages.

ACABEM DE celebrar els 30 anys del retorn de Tarradellas. Llavors, i durant l'etapa de Pujol, l'aspiració era aconseguir l'autogovern, aprofundir-lo i aconseguir una Espanya europea. Avui l'aspiració majoritària és la mateixa, però els sentiments són més complexos. Per diversos motius. Primer, perquè Espanya ja és un país europeu i està, en gran part, regenerada. Segon, perquè Aznar va voler tancar la porta a l'ambigüitat que empara la Constitució del 1978. Si només hi ha una nació, els que creuen que la seva nació també és (o només és) Catalunya se senten menys còmodes. Tercer, la política d'Aznar el 2000-2004 va facilitar l'emergència d'ERC com a partit més radical que CiU. L'electorat

nacionalista es va dividir i es va iniciar una lluita entre CiU i ERC. Quart, la negociació de l'Estatut no va acabar del tot bé per la divisió: PSC i CiU van apostar pel text pactat, però ERC hi va votar en contra. Cinquè, l'Estatut enviat --potser sense considerar la relació de forces política i mediàtica a Madrid-- va generar una injusta campanya anticatalana. I l'espasa de Dàmocles del Tribunal Constitucional amarga els que van votar l'Estatut i, encara més, els que el creuen insuficient. Sisè, la crisi de les infraestructures --en la qual la fallada en l'arribada de l'AVE i el tall de Rodalies són els fets més brutals-- reafirma el sentiment que el transvasament de riquesa a altres autonomies és excessiu i que hi ha hagut una greu "desatenció inversora" de l'Estat. I fa restar força al recent i positiu pacte Solbes-Castells sobre infraestructures.

Tot plegat comporta "pessimisme, recel i cabreig". Així, un baròmetre del Centre d'Estudis d'Opinió indica que el 60% dels catalans creuen insuficient l'autonomia. I els que volen un Estat independent han pujat cinc punts en poc més d'un any i són el 18,5%. Són dades corroborades per enquestes d'aquest diari. Encara que no s'ha d'exagerar, ja que són més els satisfets amb l'estatus de comunitat autònoma (35,2%) i els que demanen un Estat federal (34,2%).

Però la tendència a l'escepticisme i a la desafecció és innegable. I Montilla ha estat lleial amb Catalunya i amb Espanya a l'assenyalar-ho a Madrid de forma clara i valenta.

L'Espanya plural de Zapatero no funciona si no passa de les paraules als fets. I la dreta espanyola té un dilema: admetre que la singularitat catalana no significa privilegi i renunciar a utilitzar políticament la llengua catalana, o afrontar un procés que pot acabar en ruptura irreversible.

MONTILLA HA DIT una cosa irrefutable: "A Espanya li convé Catalunya com a motor de creixement, però els que més vociferen amb una idea rígida de l'Espanya única són els autèntics separadors, el perill per a la unitat d'Espanya". I el president va enumerar cinc condicions perquè la relació entre Catalunya-Espanya no descarrili: Govern estable a Catalunya, desenvolupament de l'Estatut, compliment del pacte d'inversions Solbes-Castells, aturada de l'agitació anticatalana i reparació del bunyol de Rodalies i de l'AVE.

Montilla va parlar ahir clar. El seu discurs recull el desig de la immensa majoria de Catalunya, fins i tot dels que aspiren a tenir un dia un Estat. És un missatge sense concessions i, al mateix temps, cooperador. Però la intenció d'una part no és suficient. Els líders espanyols, Zapatero i Rajoy, han de tenir-ho en compte.